

ARVOKKAAT TUULI- JA RANTAKERROSTUMAT

- Tuura -alue
- Natura 2000 -alue

0 500m

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/10
 Suojelualueet © Suomen Ympäristökeskus

1558000

1559000

1560000

7602000

7601000

7600000

7599000

7598000

JIETAJOENHARJU

Enontekiö

Tietokantatunnus: TUU-13-013

Arvoluokka: 4

Muodostuma: Tuulikerrostuma

Pinta-ala: 161,7 ha

Korkeus: 342,5 m mpy.

Karttalehti: 1833 05

Alueen suhteellinen korkeus: 17,5 m

1833 06

Muodon suhteellinen korkeus: 5 m

Sijainti: Muodostuma sijaitsee Enontekiön länsiosassa, noin 4 kilometriä Karesuvannosta länsiluoteeseen.

Geologia

Jietajoenharjun tuulikerrostumat ovat syntyneet Jietajoenharjulle ja sen lähiympäristöön kerrostuneille jääjärvikerrostumille. Sekä harjun että jääjärvikerrostumien pintaosissa aines on karkeaa hietaa ja hienoa hiekkaa. Lännestä, mannerjäätiköltä puhaltaneet voimakkaat tuulet kuluttivat harjun ja jääjärvikerrostuman pintaosaa ja kuljettivat irrottamaansa ainesta kerrostaen sen etäämmälle dyynikummuiksi ja U-muotoisiksi paraabelidyneiksi. Dyyniselänteiden muoto vaihtelee huomattavasti. Muodostuman alueella on selväpiirteisten U-muotoisten dyynien lisäksi laajoja kaarenmuotoisia dyyniselänteitä ja muutamia tuulen suunnan suhteen poikittaisia selänteitä. Kehittyneitä ja hyvin kehittyneitä paraabelidynejä on sekä harjun itäpuolella että Jietajoen länsipuolella. Dyyniselänteiden läntiset vastasivut ovat pitempiä ja loivempia kuin niiden itään viettävät suojasivut. Dyynien korkeus vaihtelee tavallisesti puolestatoista metristä 3-4 metriin, mutta korkeimmat paraabelidyynit ovat noin viiden metrin korkuisia. Koska porolaiduntamisen aiheuttama kulutus kenttäkerroksessa on osittain rikkonut dyynien pintaa sitovan kasvillisuuden, niin tuuli on päässyt kuluttamaan korkeimpien dyynien lakialueita ja kuljettanut dyyniainesta pois selänteeltä.

Biologia

Alueen puusto on suurimmaksi osaksi varttunutta, erirakenteista ja tiheää männikköä. Luoteisosa on kokonaan ja koillisella suojarinteellä on enemmän tunturikoivikkoa. Lahopuita ei käytännössä ole. Dyneillä on myös pieniä deflaatiokuoppia, jotka ovat jo jäkälöitymässä. Aluskasvillisuus on varpuista ja muodostuu tasavahvasti variksenmarjasta ja puolukasta. Varvikon alla on enimmäkseen seinäsammalta. Pieniä deflaatiokuoppia sitovat tinajäkälät ja hieman heikommin poronjäkälät ja karhunsammalet. Dyneillä kasvaa lisäksi jonkin verran kultapiiskua, kissankäpälää (NT), lampaannataa ja sianpuolaa.

Maisema ja muut arvot

Alueen mataluudesta ja tunturikoivikosta johtuen muodostuma hahmottuu lähinnä vain lähialueen vaaroille, harjulle sekä muodostuman läpi kulkevalle tielle, mutta sinnekin vain kohtuullisesti. Muodostumalta avautuu loivapiirteinen matala vaaramaisema itään ja suomalaisena länteen. Dyynikumpujen ja -selänteiden muotojen vaihtelut ja niiden väliset soistuneet painanteet luovat jonkun verran vaihtelua sisäiseen maisemaan. Muodostuma sijaitsee Tornion-Muonionjokien vesistöalueen Natura-alueella (FI1301912).

Kirjallisuus: